

Uppföljning av internkontrollplan 2026 – Användning av fordon och cyklar

Förskolenämnden

Inledning

Intern kontroll handlar om att hantera risker och är en del av både styrningen och verksamhetsutvecklingen inom förskolenämndens ansvarsområde. Arbetet följer en årlig process som består av återkommande aktiviteter där den interna kontrollen planeras, genomförs, följs upp och åtgärdas:

1. Riskanalys
2. Upprätta internkontrollplan
3. Genomföra direktåtgärder och granskningar
4. Rapportera till nämnden och kommunstyrelsen
5. Årlig utvärdering

Riskanalysen utgör grunden för hela internkontrollarbetet. Syftet är att förebygga risker innan en oönskad händelse inträffar eller att begränsa konsekvenserna om den ändå händer. I riskanalysen identifieras riskerna tillsammans med möjliga konsekvenser. Det görs även en värdering, prioritering och en bedömning av hur riskerna ska hanteras.

Utifrån riskanalysen sammanställs de direktåtgärder och granskningar som ska genomföras under året i internkontrollplanen. Direktåtgärderna planeras utifrån befintlig kunskap och kan genomföras utan ytterligare utredning. Andra risker kan behöva utredas vidare genom granskning. I internkontrollplanen ingår även de kommungemensamma granskningsområden som kommunstyrelsen beslutar om.

Förskoleförvaltningen arbetar med planen under året och återskärar resultatet av genomförda granskningar löpande till förskolenämnden. Vid konstaterade brister (avvikelse) leder granskningarna till förbättringsåtgärder. Resultatet av årets direktåtgärder återskärar till nämnden i samband med årsuppföljningen av internkontrollplanen. Årsrapporten skickas även till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen har fastställt kommungemensamma kriterier för den årliga utvärderingen av nämndernas interna kontroll. Nämnderna genomför en självskattning av sitt arbete och rapporterar resultatet till kommunstyrelsen. I samband med årsrapporteringen görs även en översyn av nämndens och förvaltningens styrdokument för intern kontroll och eventuella förändringar föreslås.

I denna rapport återskärar resultatet från en av de granskningar som ingår i förskolenämndens internkontrollplan för 2026.

Kommungemensamma granskningar

Risk: Felaktig användning av fordon och cyklar

Beskrivning av risk

Risk för att kommunens fordon nyttjas för privat bruk, på grund av okunskap, otydliga rutiner, vanor och/eller bristande uppföljning. Detta kan leda till obeskattade förmåner för den enskilde medarbetaren, skattetillägg för kommunen och att fordon förekommer i sammanhang utanför tjänsteutövningen. Detta kan i sin tur påverka förtroendet för kommunen/bolaget negativt.

Granskning: Användning av fordon och cyklar

Områden och tillhörande rutiner som ska granskas:

Malmö stads nämnder och bolag disponerar ett antal fordon i form av bilar och cyklar. Dessa är avsedda att användas i samband med tjänsteutövning, exempelvis transporter till och från möten med brukare, förflyttning mellan organisatoriska enheter och varutransporter.

Syfte med granskningen:

Syftet med granskningen är att undersöka om det finns risk att Malmö stads fordon används för annat än vad de är avsedda för.

Omfattning/avgränsning:

Granskningen omfattar Malmö stads nämnder och helägda bolag i tillämpliga delar.

Granskningsmetod:

Granskning görs genom enkät/frågor till berörda chefer och medarbetare. Granskningen kommer även innehålla frågor avseende riktlinjer och rutiner.

Resultat

Granskningen är kommungemensam och har genomförts i två delar. Den första delen har bestått av frågor till nämnden avseende styrdokument och uppföljning av användningen av tjänstebilar och tjänstecyklar samt vilka åtgärder som vidtas för att motverka privat användning. Underlag för att besvara frågorna har samlats in genom samtal med chefer och medarbetare samt genomgång av styrdokument, mallar och annat relevant material.

Den andra delen i granskningen har bestått av två enkätundersökningar om användning, information och uppföljning av bilar och cyklar, en enkät riktad till chefer och en till medarbetare. Enkäterna har sammanställts och distribuerats av stadskontoret till ett urval av nämndens verksamheter.

Förskolenämndens verksamhet har tio tjänstebilar och drygt 400 tjänstecyklar. Av cyklarna är cirka 71 procent lådcyklar som förskolorna använder i den pedagogiska verksamheten. Bilarna hyrs av Malmö Leasing AB och cyklarna hyrs av servicenämnden.

Har nämnden/bolagsstyrelsen fastställt riktlinjer och/eller rutiner för hur bilar får användas?

Skriftliga rutiner för användning av tjänstefordon finns och där det tydliggörs att tjänstebilar endast får användas i tjänsten. Ett arbete pågår med att revidera den förvaltningsgemensamma rutinen samt att ta fram en ansvarsförbindelse för förare. Underlagen beräknas vara färdiga för implementering under 2026.

Hur följer nämnden/bolagsstyrelsen upp användning av bilar?

Samtliga tjänstebilar är utrustade med en digital körjournal. Malmö Leasing sammanställer uppgifter från körjournalerna och i enlighet med Malmö stads fordonsstrategi genomför förvaltningen, i samverkan med Malmö Leasing, en årlig uppföljning av bilarnas användning.

Hur arbetar nämnden/bolagsstyrelsen för att bilar inte används för privat bruk på ett sätt som riskerar skatterättsliga konsekvenser?

Rutinerna för användning av fordon anger att resor av privat karaktär inte är tillåtna med tjänstebilar. Den ansvarsförbindelse som är under framtagande och som ska undertecknas av förare, tydliggör förarens ansvar att följa rutinerna vid användning av fordon i tjänsten. Uppföljning av eventuell privat användning kan utifrån nationella regelverk endast genomföras om det finns en konkret och sakligt motiverad misstanke om felaktigt nyttjande.

Har nämnden/bolagsstyrelsen fastställt riktlinjer och/eller rutiner för hur cyklar får användas?

Det finns i dagsläget inga förvaltningsgemensamma rutiner som reglerar användningen av tjänstecyklar. Det finns enheter inom nämndens verksamhet som har egna rutiner.

Hur följer nämnden/bolagsstyrelsen upp användning av cyklar?

Det görs ingen förvaltningsgemensam uppföljning kopplat till användningen av tjänstecyklar.

Hur arbetar nämnden/bolagsstyrelsen för att cyklar inte används för privat bruk på ett sätt som riskerar skatterättsliga konsekvenser?

Hanteringen av tjänstecyklar sker inom respektive verksamhet. Cheferna ansvarar för att säkerställa att cyklarna används i tjänsten samt för att informera medarbetarna om gällande skatteregler.

Analys av enkätundersökningarnas resultat

Enkätundersökningarnas resultat baseras på ett begränsat antal svar från medarbetare och chefer inom nämndens verksamhet. Den totala svarsfrekvensen uppgick till 21 procent, vilket innebär att resultaten bör tolkas med viss försiktighet. Svarsfrekvensen var högre bland cheferna (59 procent) än bland medarbetarna (12 procent).

Majoriteten av de svarande använder varken bil eller cykel i tjänsten. Endast ett fåtal medarbetare uppger att de har fått information om hur tjänstefordon får användas och informationen har då huvudsakligen förmedlats av chefen. Samtliga svarande chefer och medarbetare uppger att tjänstebilar och tjänstecyklar inte får användas utanför arbetstid.

Sammantaget bedöms risken för otillåten användning som låg. Resultatet

visar dock att det finns behov av att utveckla och säkerställa en förvaltningsgemensam hantering och uppföljning av användningen av tjänstecyklar.

Har granskningen lett till förbättringsåtgärder?

Utifrån det samlade granskningsresultatet bedöms förskolenämnden ha en fungerande hantering av tjänstefordonen. Det har inte framkommit något i granskningen som tyder på systematisk felaktig eller otillåten användning av vare sig tjänstebilar eller tjänstecyklar. Regelverket kring användning utanför arbetstid bedöms vara känt och efterlevs.

Det finns skriftliga rutiner för användning och uppföljning av tjänstebilar men motsvarande styrning för tjänstecyklarna saknas. Utifrån granskningsresultatet föreslås en förbättringsåtgärd:

- Utarbeta förvaltningsgemensamma rutiner som reglerar användningen och uppföljningen av tjänstecyklar.